

PIOTR RĄCZKA*, KAROL KOSIŃSKI**

Funkcje oraz zadania samorządu zawodowego komorników sądowych

Wprowadzenie

Przy wyborze tematu artykułu przygotowywanego z okazji jubileuszu naukowego Pani Profesor Krystyny Wojtczak konieczne stało się dokonanie analizy, na jakim etapie rozwoju naukowego autorzy spotkali się z pracami Szanownej Jubilatki. Zadanie okazało się jednak bardzo proste, w obu bowiem przypadkach, mimo różnic pokoleniowych, w pamięci autorów pozostawały prace poświęcone problematyce wolnych zawodów, w szczególności definiowaniu tego pojęcia przede wszystkim poprzez wskazanie cech je charakteryzujących. To doświadczenie skłania do postawienia tezy o ponadczasowości dorobku Pani Profesor w tym zakresie¹. Dorobku, który zarówno pod koniec ubiegłego stulecia,

* Piotr Rączka, prof. UMK, dr hab., Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, e-mail: raczka@umk.pl, <https://orcid.org/0000-0002-1097-5712>.

** Karol Kosiński, dr, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, e-mail: kosinski.phone@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-6733-5356>.

¹ Warto przytoczyć w tym miejscu takie opracowania jak: K. Wojtczak, *Pojęcie wolnego zawodu w świetle prawa*, „Studia Prawnicze” 1997, z. 3–4; eadem, *Co to jest wolny zawód?*, „Zeszyty Naukowe WSZiB w Poznaniu” 1997, nr 2; eadem, *Wykonywanie zawodu a prowadzenie działalności gospodarczej*, „Zeszyty Naukowe WSZiB w Poznaniu” 1998, nr 1(3); eadem, *Publicznoprawna reglamentacja wykonywania wolnych zawodów*, w: *Węzłowe problemy materialnego prawa administracyjnego*, pod red. Z. Leońskiego, Poznań 1998; eadem, *Administracyjnoprawna reglamentacja wolnych zawodów*, w: *Rola materialnego prawa administracyjnego a ochrona praw jednostki*, pod red. Z. Leońskiego, Poznań 1998; eadem, *Wykonywanie wolnego zawodu a praca najemna*, „Zeszyty Naukowe WSZiB w Poznaniu” 1999, nr 1(6); eadem, *Zawód i jego prawna reglamentacja. Studium z zakresu prawa administracyjnego*, Poznań 1999; eadem, *Reglamentacja form wykonywania zawodów zaufania*

jak również obecnie stanowi istotny punkt odniesienia dla badań nad obecnie dominującym, konstytucyjnym pojęciem zawodu zaufania publicznego, a poprzez art. 17 ust. 1 Konstytucji RP², również badań nad samorządami zawodowymi.

Mając na względzie powyższe oraz zainteresowania naukowe autorów, wybór tematyki opracowania padł na funkcje i zadania samorządu komorników sądowych. Tematyka zadań realizowanych przez samorząd komorniczy jest bowiem niezwykle istotna. Samorzady, w tym oczywiście również samorzady zawodowe, stanowią podmioty publiczne powoływane przez państwo w celu realizacji określonych przepisami funkcji i zadań publicznych. To państwo przez ich określenie wyznacza rolę poszczególnych samorządów w systemie podmiotów administrujących, co akcentuje już prawodawca konstytucyjny we wspomnianym art. 17 ust. 1 Konstytucji RP. Funkcje określone tym przepisem w powiązaniu z użytym w jego treści pojęciem samorządu zawodowego wpisują się w normatywne atrybuty samorządów zawodowych stanowiących istotną grupę podmiotów administrujących. Stąd też regulacje prawne określające funkcje i zadania samorządowe mają pierwszorzędne znaczenie dla tego typu organizacji, definiując ich znaczenie w ustroju państwa.

Również wybór samorządu, którego zadaniom poświęcone zostało niniejsze opracowanie, nie jest przypadkowy. O tym zdecydowała kontrowersyjność samej regulacji określonej w art. 195 ust. 2 ustawy o komornikach sądowych³ powodowana zarówno zawartą w nim egzemplifikacją, jak i bardzo późnym zdefiniowaniem zadań na gruncie regulacji ustawowej.

1. Pojęcie funkcji i zadań

Przechodząc do analizy zagadnienia, rozpocząć wypada od syntetycznego odniesienia się do tytułowych pojęć wyznaczających materię badawczą od strony przedmiotowej. Chodzi mianowicie o pojęcia funkcji

publicznego w rozwiązaniach prawa polskiego i państw Unii Europejskiej, w: Zawody zaufania publicznego a interes publiczny – korporacyjna reglamentacja versus wolność wykonywania zawodu. Materiały z konferencji zorganizowanej przez Komisję Polityki Społecznej i Zdrowia Senatu RP przy współudziale Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej pod patronatem Marszałka Senatu RP Longina Pastusiaka, 8 kwietnia 2002 r., Warszawa 2002.

² Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.

³ Ustawa z dnia 22 III 2018 r. o komornikach sądowych (tekst jedn. Dz.U. 2022, poz. 1168 ze zm.), dalej „Kom.Sąd.U.”.

oraz zadań samorządów zawodowych. Poprzez funkcje samorządów zawodowych rozumieć trzeba pewne zgeneralizowane rodzaje działań, które wynikają z przepisów prawa oraz są swoistymi obszarami aktywności, poprzez które samorząd zawodowy oddziałuje na życie społeczne, w tym przede wszystkim na życie zawodowe osób wykonujących zawody zaufania publicznego. Zadania samorządów zawodowych można natomiast postrzegać jako prawne obowiązki osiągnięcia przez nie pewnych pożądaných stanów rzeczy⁴. Mogą mieć one dwojaki charakter: zadań publicznych oraz innych, w tym również zadań wewnątrzorganizacyjnych⁵. Należy jednak zwrócić uwagę, że to właśnie zadania z zakresu administracji publicznej są podstawowymi zadaniami wykonywanymi przez samorządy zawodowe. Oczywiście, realizowanie zadań innych niż publiczne jest także ważne dla prawidłowego funkcjonowania samorządu zawodowego jako jednostki organizacyjnej. Niemniej jednak to właśnie publiczny charakter zadań jest jednym z podstawowych determinantów kwalifikowania danej struktury jako samorządu *in genere*. Wyznacza on bowiem granicę pomiędzy samorządami a organizacjami społecznymi⁶.

Chcąc wskazać na wzajemną relację pomiędzy pojęciami funkcji oraz zadań samorządów zawodowych, można by podnieść, że o ile funkcje opisują w sposób dość abstrakcyjny i ogólny (kierunkowy) działania samorządów zawodowych, o tyle zadania są kategorią bardziej precyzyjną. Poprzez zadania prawodawca wyraża prawne obowiązki samorządów zawodowych urzeczywistnienia określonych celów lub wartości⁷.

⁴ M. Szydło, *Art. 17*, w: *Konstytucja RP. Tom I. Komentarz do art. 1–86*, pod red. M. Safijana, L. Boska, Warszawa 2016, Legalis.

⁵ Nie należy jednak tego podziału traktować jako zupełnie rozłącznego. Zauważyć bowiem trzeba, że określone prawem zadania publiczne mogą w wielu wypadkach przynosić pozytywny skutek również dla samorządu zawodowego, i odwrotnie – mogą istnieć sytuacje w których wykonywanie zadań przez samorząd zawodowy, służących zaspokajaniu interesów danej grupy zawodowej, będzie odnosiło pozytywny skutek dla całego społeczeństwa. Inaczej rzecz ujmując, realizacja tych zadań będzie służyć interesowi publicznemu. Zob. M. Tabernacka, *Zakres wykonywania zadań publicznych przez organy samorządów zawodowych*, Wrocław 2007, s. 92. Niemniej jednak taki podział, przez wzgląd na swe walory systematyzujące i porządkujące jest akceptowany w orzecznictwie oraz doktrynie. Zob. np. wyrok Trybunału Konstytucyjnego (TK) z 14 XII 2010 r., sygn. akt 20/08, OTK-A 2010, nr 10, poz. 129. Por. też J. Smarż, *Samorząd zawodowy inżynierów budownictwa jako samorząd zawodu zaufania publicznego*, Lublin 2013, s. 158.

⁶ P. Rączka, *Funkcje i zadania samorządu komorników sądowych*, w: *Analiza i ocena ustawy o komornikach sądowych i egzekucji*, pod red. K. Lubińskiego, Sopot 2000, s. 223.

⁷ M. Szydło, op. cit.

2. Podstawy prawne wyznaczenia funkcji i zadań realizowanych przez samorząd komorniczy

Samorząd zawodowy, powołany zgodnie z art. 17 ust. 1 Konstytucji RP⁸ realizuje dwie podstawowe funkcje: reprezentuje osoby wykonujące zawód zaufania publicznego oraz sprawuje pieczę nad jego należyтым wykonywaniem w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony. Jak podkreśla się w orzecznictwie, obie ze wskazanych funkcji są jednakowo ważne, gdyż w demokratycznym i pluralistycznym społeczeństwie nie ma powodów, by którejkolwiek z nich przyznawać pierwszeństwo. Na samorządzie zawodowym spoczywa obowiązek harmonijnego łą-czenia tych funkcji⁹.

Realizacja przez samorząd zawodowy funkcji konstytucyjnych wiąże się z wykonywaniem przez niego szeregu zadań. Ustawodawca w art. 195 Kom.Sąd.U. wskazuje, że do zadań samorządu komorniczego należy w szczególności: 1) wspieranie organów nadzoru administracyjnego w zakresie pieczy nad sumiennym pełnieniem służby przez komorników sądowych oraz należyтым wykonywaniem obowiązków przez asesorów i aplikantów, 2) udział w zapewnianiu warunków do wykonywania ustawowych zadań komorników, 3) reprezentowanie komorników i asesorów, 4) doskonalenie zawodowe komorników i asesorów oraz udział w kształceniu aplikantów, 5) ustalanie i krzewienie zasad etyki zawodowej oraz dbałość o ich przestrzeganie, 6) prowadzenie badań w zakresie funkcjonowania egzekucji sądowej. Wskazany przez ustawodawcę katalog, przez wzgląd na użycie sformułowania „w szczególności”, nie jest wyczerpujący i wymienia jedynie przykładowe zadania (tzw. katalog otwarty). Warto zwrócić uwagę, że dopiero obowiązująca Ustawa z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych reguluje katalog zadań, których realizacja spoczywa na samorządzie komorniczym. Poprzednio obowiązująca Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji¹⁰ takiego katalogu nie zawierała. W ustawie z 1997 r. brak było w ogóle przepisu określającego zadania spoczywające na samorządzie komorniczym, co stanowiło istotną lukę w regulacji prawnej.

⁸ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 IV 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.).

⁹ Wyrok TK z 22 V 2001 r., sygn. akt K 37/00, OTK ZU nr 4/2011, poz. 86.

¹⁰ Tekst jedn. Dz.U. 2017, poz. 1277 ze zm.

Analizując obecnie obowiązującą regulację wyliczającą zadania samorządowe, należy jednak odnieść się do niej krytycznie. Zaskakuje już sama kolejność wymienionych przez ustawodawcę zadań. Wymienienie na pierwszym miejscu wspierania organów nadzoru administracyjnego w zakresie pieczy nad sumiennym pełnieniem służby przez komorników oraz należywym wykonywaniem obowiązków przez asesorów i aplikantów sygnalizuje represyjność regulacji, która zresztą przejawia się nie tylko w tej części ustawy, lecz również w bardzo rozbudowanej regulacji poświęconej nadzorowi nad komornikami sądowymi. Mając na uwadze charakter podmiotu, jakim jest samorząd, wydaje się, że na pierwszym miejscu powinny zostać wyliczone zadania o charakterze korporacyjnym. Dodatkowo sam katalog wydaje się wyliczeniem niepełnym, w którym pominięto tak istotne kwestie, jak choćby udział w sprawowaniu orzecznictwa dyscyplinarnego. Oczywiście kolejność wyliczenia zawarta w art. 195 ust. 2 Kom.Sąd.U nie powinna być traktowana jako określająca hierarchię określonych nią zadań.

W dalszej części opracowania analizie zostaną poddane poszczególne zadania realizowane przez samorząd komorniczy. Autorzy jednak, kierując się charakterem podmiotu, jakim jest samorząd komorniczy, zastosują inną kolejność analizy zadań niż ta sugerowana przez ustawodawcę.

3. Reprezentowanie komorników i asesorów

Zadanie samorządu komorników sądowych polegające na reprezentowaniu swoich członków jest bez wątpienia jednym z fundamentalnych. Należy podkreślić, że wynika ono z podstawowych funkcji sprecyzowanych w art. 17 ust. 1 Konstytucji RP, zgodnie z którym rolą samorządów zawodowych jest reprezentowanie osób wykonujących zawody zaufania publicznego. Obie z grup wymienionych w art. 195 ust. 2 pkt 3 Kom.Sąd.U., a więc zarówno komornicy, jak i asesorzy, zgodnie z art. 195 ust. 1 Kom.Sąd.U. tworzą samorząd komorniczy. Pozostawiając poza obszarem analizy kwestię wątpliwego włączenia przez ustawodawcę asesorów komorniczych do samorządu komorniczego, z uwagi na kontrowersje związane z kwalifikowaniem ich jako osób wykonujących zawód zaufania publicznego¹¹, należy podjąć próbę ustalenia zakresu treściowego tak sformułowanego przez prawodawcę zadania.

¹¹ W tej kwestii zob. P. Rączka, *Opinia dotycząca projektu resortowego ustawy o komornikach sądowych w zakresie regulacji dotyczących ustroju i kompetencji samorządu zawodowego*

W pierwszej kolejności należałoby zauważyć, że „reprezentowanie” w żadnym wypadku nie powinno być utożsamiane wyłącznie z wąsko rozumianą reprezentacją w sferze stosunków prywatnoprawnych. Reprezentację, o której mowa, należy bowiem rozumieć możliwie szeroko, jako ogół działań samorządu zawodowego w sferze zewnętrznej na rzecz oraz w interesie komorników oraz asesorów komorniczych. Istotne jest przy tym, że chodzi tu tak o reprezentowanie w ujęciu jednostkowym (spersonalizowanym, indywidualnym), jak i zbiorowym (jako całego środowiska zawodowego). W szczególności owo „reprezentowanie” obejmować będzie działania takie jak: formułowanie przez samorząd zawodowy wobec innych podmiotów określonych oczekiwań czy interesów w imieniu reprezentowanego środowiska zawodowego, załatwianie na rzecz czy w interesie tego środowiska istotnych spraw, w tym także podejmowanie się obrony interesów członków samorządu, wyrażanie stanowiska w odniesieniu do projektów aktów normatywnych mogących wywrzeć wpływ na status prawny reprezentowanego środowiska, występowanie w roli swego rodzaju rzeczników korporacji lub jej członków, jak również adresata skarg, zażaleń, żądań i oczekiwań formułowanych pod adresem środowiska komorniczego przez podmioty zewnętrzne¹².

Analizując powyższe przez pryzmat teoretycznej koncepcji samorządu, zauważyć należy, że reprezentowanie komorników i asesorów spoczywać będzie na odpowiednich organach samorządowych. Pamiętać bowiem trzeba, że jednym z warunków *sine qua non* pojęcia „samorząd” jest posiadanie własnej organizacji, ustalonej w przepisach prawnych, o charakterze przedstawicielskim, pozostającej pod kontrolą tej grupy społecznej, która ją wybrała¹³. Tak więc, w myśl regulacji zawartej w art. 197 Kom.Sąd.U., reprezentantem samorządu komorniczego jest Krajowa Rada Komornicza. Jest to organ występujący na szczeblu centralnym. Na szczeblu terenowym reprezentację sprawują właściwe rady izb komorniczych.

komorników sądowych, w: *Opinia na temat projektu ustawy o komornikach sądowych* (projekt z dnia 22 XI 2016 r. – UD 146), Warszawa 2016; zob. też M. Rączkowski, *Art. 195, w: Ustawa o komornikach sądowych. Ustawa o kosztach komorniczych. Komentarz*, pod red. M. Sibierowicza, M. Świtkowskiego, LEX; T. Banach, *Art. 195, w: Ustawa o komornikach sądowych. Komentarz*, pod red. G. Sikorskiego, Sopot 2019, s. 602–603.

¹² M. Szydło, *op. cit.*

¹³ T. Rabska, *Podstawowe pojęcia organizacji administracji*, w: *System prawa administracyjnego*, t. 1, pod red. J. Starościała, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1977, s. 349–350.

Reprezentację, o której mowa, odnosić należy zarówno do organów władzy publicznej, jak i do obywateli oraz ich organizacji.

Reprezentowanie przez samorząd zawodowy komorników sądowych wobec organów władzy publicznej objawia się m.in. w wyrażaniu opinii w sprawach zmian przepisów dotyczących egzekucji, wykonywania postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia i funkcjonowania komorników, wyrażania opinii w sprawach przedstawianych przez Ministra Sprawiedliwości, czy współpracy z sądem prowadzącym elektroniczne postępowanie upominawcze w zakresie prowadzenia i aktualizowania listy komorników, zasad potwierdzania danych do weryfikacji podpisu elektronicznego używanego przez komornika, umożliwiającą dostęp do elektronicznych tytułów wykonawczych i ich weryfikację oraz sądami prowadzącymi postępowania wieczystoksięgowe w zakresie identyfikacji komorników.

Z kolei reprezentacja wobec obywateli i ich organizacji może w szczególności przejawiać się poprzez konsultowanie się samorządu zawodowego z innymi środowiskami społecznymi w sprawach, które są przedmiotem ich wspólnego zainteresowania, jak również organizowanie z tymi środowiskami określonych przedsięwzięć (jak np. konferencji naukowych)¹⁴. Niemniej istotne jest również występowanie przez przedstawicieli samorządu zawodowego w mediach celem prezentowania tam poglądów i stanowisk wyrażanych przez środowisko zawodowe oraz dbania o godny wizerunek przedstawicieli zawodu¹⁵. Przykładem może być również leżąca w gestii Krajowej Rady Komorniczej współpraca z organizacjami komorników z innych krajów¹⁶.

4. Udział w zapewnianiu warunków do wykonywania ustawowych zadań komorników

Bardzo ogólnikowo w art. 195 ust. 2 Kom.Sąd.U. ustawodawca sprecyzował drugie w kolejności zadanie spoczywające na samorządzie komorniczym, a mianowicie udział w zapewnieniu warunków do wykonywania

¹⁴ M. Szydło, op. cit. Jako przykład można wskazać uchwałę nr 2618/VII Krajowej Rady Komorniczej z dnia 14 IX 2021 r. w przedmiocie przystąpienia do Porozumienia Samorządów Zawodów Zaufania Publicznego.

¹⁵ P. Antkowiak, *Samorząd zawodowy w Polsce*, Warszawa–Poznań 2012, s. 275.

¹⁶ Przykładem może być uchwała nr 2249/VI Krajowej Rady Komorniczej z dnia 3 XII 2019 r. w przedmiocie wystąpienia z propozycją współpracy z Asocjacją Komorników na Ukrainie.

ustawowych zadań komorników. Jest to niewątpliwie zadanie, którego wykonywanie ściśle wiąże się z realizacją pozostałych. Bez wątplenia bowiem aktywność w zakresie reprezentowania komorników i asesorów, ustalanie i krzewienie zasad etyki zawodowej, dbanie o ich przestrzeganie, czy też inne, służą tworzeniu dogodnego otoczenia prawnego oraz organizacyjnego do realizacji zadań spoczywających na środowisku komorniczym.

Aktywność samorządu zawodowego w realizacji przedmiotowego zadania jest oczywiście ze względów ustrojowo-organizacyjnych ograniczona. Należy bowiem mieć na uwadze, że samorząd komorniczy, jako podmiot publiczny nie jest uprawniony do podejmowania jakiegokolwiek aktywności, lecz wyłącznie takiej, która wpisuje się w zdefiniowane dla tego typu podmiotów konstytucyjne funkcje. Biorąc pod uwagę formy realizacji zadań przez tego typu podmioty, należy poszukiwać sposobów realizacji wśród prawnych form działania administracji publicznej. W tym zakresie wydaje się, że znaczną swobodę w działalności samorządowej gwarantuje wykorzystywanie działań społeczno-organizatorskich jako prawnej formy działania. W tym zakresie mieścić się będą zarówno różnego rodzaju akcje propagujące określone modele zachowań społecznych, np. przeprowadzona przez samorząd komorniczy ogólnopolska akcja propagowania wiedzy o roli doręczeń w zakresie procedur prawnych, akcja propagowania pozytywnego wizerunku komornika sądowego prowadzona pod hasłem „Komornik nie zabiera, komornik oddaje”, jak i aktywność w zakresie prostowania nieuprawnionych i nieuzasadnionych informacji pojawiających się w przestrzeni publicznej kształtujących negatywny wizerunek środowiska komorniczego. W tym zakresie trudna do przecenienia jest również aktywność szkoleniowo-publikacyjna, o której więcej w analizie pozostałych zadań.

Poza klasycznymi działaniami społeczno-organizatorskimi samorząd komorniczy zapewnia warunki do prawidłowego wykonywania zawodu komornika sądowego poprzez działalność prawodawczą o charakterze wewnątrz korporacyjnym. Kreując akty normatywne adresowane do członków samorządu, organy samorządowe tworzą otoczenie prawne sprzyjające wykonywaniu zawodu komornika sądowego¹⁷.

Niezwykle istotną działalność realizowaną przede wszystkim przez Krajową Radę Komorniczą stanowi opiniowanie zmian przepisów

¹⁷ Zob. np.: uchwałę nr 2078/VI Krajowej Rady Komorniczej z dnia 12 III 2019 r. w przedmiocie identyfikatora komornika sądowego; uchwałę nr 2591/VII Krajowej Rady Komorniczej z dnia 11 V 2021 r. w przedmiocie zatwierdzenia umowy na informatyzację.

dotyczących środowiska komorniczego (art. 202 ust. 1 pkt 2 Kom.Sąd.U.), opiniowanie w sprawach dotyczących biurowości i rachunkowości obowiązujących w kancelariach i innych sprawach dotyczących przepisów regulujących organizację i funkcjonowanie komorników (art. 202 ust. 1 pkt 1 Kom.Sąd.U.). Podobnie aktywnością wpisującą się bezpośrednio w tworzenie warunków do właściwego wykonywania zawodu jest działalność polegająca na realizacji przez ten organ kompetencji określonych w art. 202 ust. 1 pkt 15–19a Kom.Sąd.U., czyli przechowywanie akt spraw, w których postępowanie zostało zakończone, oraz zamkniętych urzędzeń ewidencyjnych; prowadzenie strony internetowej Krajowej Rady Komorniczej w celu zamieszczania wymaganych przez przepisy prawa ogłoszeń i informacji; współpraca z sądem prowadzącym elektroniczne postępowanie upominawcze w zakresie prowadzenia i aktualizowania listy komorników, zasad potwierdzania danych do weryfikacji podpisu elektronicznego używanego przez komornika, umożliwiającą dostęp do elektronicznych tytułów wykonawczych i ich weryfikację oraz sądami prowadzącymi postępowania wieczystoksięgowe w zakresie identyfikacji komorników; współpraca z podmiotem prowadzącym system teleinformatyczny obsługujący zajęcie wierzytelności z rachunku bankowego; prowadzenie systemu teleinformatycznego obsługującego elektroniczne licytacje publiczne; czy też współpraca z podmiotem prowadzącym Krajowy Rejestr Zadłużonych oraz utrzymującym system teleinformatyczny obsługujący postępowanie sądowe w zakresie postępowania upadłościowego i restrukturyzacyjnego, a także sądami prowadzącymi postępowania upadłościowe i restrukturyzacyjne, zasad potwierdzania danych do weryfikacji podpisu elektronicznego dla komorników, umożliwiającą dostęp do elektronicznych tytułów wykonawczych i ich weryfikację, oraz w zakresie identyfikacji komorników.

Poza wskazanymi przykładami samorząd zawodowy podejmuje szereg innych aktywności mających na celu stworzenie dogodnych warunków do prowadzenia praktyki komorniczej. Często działania w tym zakresie związane są z wystąpieniem szczególnych sytuacji, jak choćby pandemią COVID-19¹⁸.

¹⁸ Jako przykład można wskazać na działania samorządu zmierzające do utworzenia platformy e-learningowej do przeprowadzania zdalnych szkoleń zawodowych. Zob. uchwała nr 2485/VII Krajowej Rady Komorniczej z dnia 8 IX 2020 r. w przedmiocie wyboru firmy, która utworzy i udostępni platformę e-learningową do przeprowadzenia szkoleń; uchwała nr 2573/VII Krajowej Rady Komorniczej z dnia 16 III 2021 r. w przedmiocie przekazania wpływów z prawomocnie zasądzonych przez Komisję Dyscyplinarną

5. Doskonalenie zawodowe komorników i asesorów oraz udział w kształceniu aplikantów

Komornicy sądowi oraz asesorzy komorniczy są zobowiązani do podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Obowiązek ten wynika częściowo¹⁹ z ustawy o komornikach sądowych, a jego konkretyzację stanowią regulacje zawarte w rozporządzeniu w sprawie minimum szkoleniowego komorników sądowych i asesorów komorniczych oraz sposobu dokumentowania wykonywania przez nich obowiązku podnoszenia kwalifikacji zawodowych²⁰. Prawodawca, uznając znaczenie ciągłego podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez środowisko komornicze, nałożył na samorząd obowiązek doskonalenia zawodowego swoich członków. Wiąże się to także z faktem, że to właśnie samorząd ma za zadanie dbać o jak najwyższy poziom czynności wykonywanych przez komorników i asesorów.

Realizacja zadania doskonalenia zawodowego odbywa się na kilku płaszczyznach, do których w szczególności zaliczyć trzeba:

– organizację specjalistycznych szkoleń, wykładów, seminariów czy zajęć warsztatowych,

kar pieniężnych za rok 2020 na szkolenia zawodowe aplikantów i asesorów (odbyte za pośrednictwem platformy e-learningowej).

¹⁹ Zauważyć trzeba, że obowiązek podnoszenia kwalifikacji zawodowych został *expressis verbis* określony w ustawie o komornikach sądowych wyłącznie w stosunku do komorników (art. 25 ust. 1 Kom.Sąd.U.). Poważnym niedostatkiem jest brak ustanowienia takiego obowiązku na gruncie ustawowym w stosunku do asesorów komorniczych. Trudno bowiem przyjąć, aby wynikał on z przepisu będącego ustawowym upoważnieniem Ministra Sprawiedliwości do określenia w drodze rozporządzenia minimum szkoleniowego komorników i asesorów oraz sposobu dokumentowania wykonywania przez nich obowiązku podnoszenia kwalifikacji zawodowych (art. 25 ust. 2 Kom.Sąd.U.). W konsekwencji obowiązek podnoszenia kwalifikacji przez asesora komorniczego wynika z regulacji zawartych w rozporządzeniu (zob. § 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 I 2019 r. w sprawie minimum szkoleniowego komorników sądowych i asesorów komorniczych oraz sposobu dokumentowania wykonywania przez nich obowiązku podnoszenia kwalifikacji zawodowych, Dz.U. 2019, poz. 216). Z punktu widzenia poprawności legislacyjnej jest to sytuacja wadliwa. Funkcją rozporządzenia jest bowiem konkretyzacja (uszczegółowienie) norm zawartych w ustawie. O ile w przypadku komorników sądowych można mówić o konkretyzacji obowiązku podnoszenia kwalifikacji zawodowych w rozporządzeniu, o tyle w przypadku asesorów trudno o konkretyzację normy, która na gruncie ustawy nie występuje. W takim stanie rzeczy zasadne wydaje się uzupełnienie regulacji ustawowej o ustanowienie obowiązku podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez asesorów komorniczych.

²⁰ Dz.U. 2019, poz. 216.

- organizację oraz współorganizację (wraz ze środowiskami akademickimi) konferencji naukowych,
- popularyzację czytelnictwa branżowej prasy poprzez wydawanie periodyków „Przegląd Prawa Egzekucyjnego” oraz „Nowa Currenda”,
- popularyzację wiedzy z zakresu egzekucji sądowej poprzez publikację opracowań naukowych.

Oprócz zadania, jakim jest doskonalenie zawodowe środowiska komorniczego, ustawodawca nakłada na samorząd obowiązek udziału w kształceniu aplikantów. Zauważyć trzeba, że chociaż ustawa o komornikach sądowych określa ogólnie kwestie prowadzenia szkolenia adeptów zawodu, to szczegółowa organizacja tych szkoleń należy już do organów samorządu. Aplikację bowiem organizuje i prowadzi rada właściwej izby komorniczej na podstawie ramowego programu aplikacji ustalonego przez Krajową Radę Komorniczą w porozumieniu z Dyrektorem Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, zatwierdzonego przez Ministra Sprawiedliwości. Jest to rozwiązanie ze wszech miar zasadne. Jak bowiem podkreśla się w doktrynie, tylko samorząd, będąc w „centrum” wykonywania zawodu, jest w stanie prawidłowo i wyczerpująco poprowadzić takie szkolenie oraz przygotować do praktycznej strony zawodu²¹.

6. Ustalanie i krzewienie zasad etyki zawodowej oraz dbałość o ich przestrzeganie

Fundamentalnym zadaniem publicznoprawnym, jakie zostało przez ustawodawcę nałożone na samorząd komorniczy, jest ustalenie zasad etyki zawodowej. Zasadność przekazania tego zadania na poziom samorządu nie ulega wątpliwości. Zauważyć bowiem trzeba, że to właśnie wewnątrz środowiska zawodowego, a więc samorządu, kształtowane są postawy odzwierciedlające wartości uznane w danym zawodzie za istotne²².

Kompetencje w zakresie ustalenia zasad etyki przekazane zostały Krajowej Radzie Komorniczej, która korzystając z ustawowego upoważnienia, uchwaliła Kodeks Etyki Zawodowej Komornika Sądowego²³.

²¹ M. Tabernacka, op. cit., s. 61.

²² J. Smarż, op. cit., s. 186.

²³ Uchwała nr 1603/V Krajowej Rady Komorniczej z dnia 6 IX 2016 r. ze zm. – Kodeks Etyki Zawodowej Komornika Sądowego.

Zbiór ten jest podstawowym wyznacznikiem obowiązków moralnych członków samorządu zawodowego w zakresie wykonywania zawodu oraz współzycia w środowisku zawodowym.

Odczytując literalnie treść przepisu art. 195 ust. 2 pkt 5 Kom.Sąd.U., zauważyć trzeba, że ustawodawca, obok ustalenia zasad etyki zawodowej, zobowiązuje samorząd także do ich krzewienia w środowisku komorniczym. Odbywa się to choćby poprzez odpowiednie przygotowanie adeptów zawodu w zakresie znajomości zasad etyki zawodowej. O ważkości tego zadania świadczy fakt, że zasady etyki zawodowej wchodzi w zakres szkolenia na aplikacji w części dotyczącej zajęć seminaryjnych, a w następstwie są przedmiotem egzaminu zawodowego.

Podkreślić trzeba, że obowiązkiem samorządu zawodowego jest również dbałość o przestrzeganie zasad etyki zawodowej. W pierwszej kolejności wyraża się to poprzez nadzór samorządu nad jego członkami. Jest on sprawowany przez Krajową Radę Komorniczą, a jego zakres przedmiotowy ogniskuje się m.in. właśnie na badaniu przestrzegania zasad etyki zawodowej przez członków samorządu komorniczego²⁴. Urzeczywistnienie tego obowiązku może się również wiązać z możliwością zastosowania sankcji dyscyplinarnych za zachowania sprzeczne z zasadami etyki zawodowej.

7. Prowadzenie badań w zakresie funkcjonowania egzekucji sądowej

Do zadań samorządu komorniczego, zgodnie z art. 195 ust. 2 pkt 6 Kom.Sąd.U., należy także prowadzenie badań w zakresie funkcjonowania egzekucji sądowej. Zlecenie tego typu zadania samorządowi zawodowemu zdaje się ze wszech miar uzasadnione. Jego wypełnianie wpływa bowiem na poprawienie jakości i warunków wykonywania zawodu komornika sądowego²⁵.

²⁴ Art. 188 ust. 1 pkt 6 Kom.Sąd.U. Na gruncie regulacji wewnętrznych samorządu zawodowego obowiązek dbałości o przestrzeganie zasad etyki zawodowej wyrażony jest np. w uchwale nr 2169/VI Krajowej Rady Komorniczej z dnia 25 VI 2019 r. w przedmiocie zasad przeprowadzania czynności określonych w art. 188 ust. 4 ustawy z dnia 22 III 2018 r. o komornikach sądowych. W § 16 tej uchwały wskazano bowiem, że w zakresie kontroli przestrzegania ustawy o komornikach sądowych i ustawy o kosztach komorniczych oraz przestrzegania innych przepisów prawa sprawdzeniem należy objąć w szczególności: [...] przestrzeganie kodeksu etyki zawodowej.

²⁵ M. Tabernacka, op. cit., s. 123.

Czyniąc zadość wyrażonemu przez ustawodawcę obowiązkowi prowadzenia badań w zakresie funkcjonowania egzekucji sądowej, Krajowa Rada Komornicza powołała do istnienia Ośrodek Naukowo-Szkoleniowy przy Krajowej Radzie Komorniczej²⁶. Jego działalność koncentruje się na inicjowaniu oraz prowadzeniu prac badawczych w zakresie sądowego prawa egzekucyjnego, zagadnień ustrojowych sądowych organów egzekucyjnych oraz wykonywania zawodu komornika sądowego, współdziałania komorników sądowych z organami wymiaru sprawiedliwości czy dziejów i zadań samorządu komorniczego. Ważnym obszarem aktywności ośrodka jest także stałe monitorowanie i opiniowanie projektów aktów normatywnych z zakresu sądowego postępowania egzekucyjnego oraz dotyczących ustroju i działalności komorników sądowych. Nie mniej istotna jest również popularyzacja wiedzy o prawie egzekucyjnym, funkcjach i działalności komorników sądowych oraz dziejach i zadaniach samorządu komorniczego. W gestii Ośrodka spoczywa również organizacja sesji i konferencji naukowych, szkoleń zawodowych oraz wspieranie publikacji naukowych, czy też opracowywanie i wprowadzanie w życie optymalnych metod doskonalenia zawodowego środowiska komorniczego²⁷.

8. Wspieranie organów nadzoru administracyjnego w zakresie pieczy nad sumiennym pełnieniem służby przez komorników oraz należyтым wykonywaniem obowiązków przez asesorów i aplikantów

W ustawie o komornikach sądowych z 2018 r., o czym była już mowa, bardzo wiele uwagi poświęcono uregulowaniu instytucji nadzoru nad komornikami, w szczególności nadzorowi poświęcono rozdział 9, czyli art. od 165 do 194. Jednym z trzech rodzajów nadzoru obok nadzoru judykacyjnego i nadzoru wewnętrznego, jaki uregulowano w ustawie, jest nadzór administracyjny, do którego odwołuje się regulacja zawarta w art. 196 ust. 2 pkt 1 Kom.Sąd.U., zgodnie z którą wśród zadań samorządu komorniczego usytuowano również przepis obligujący organy samorządowe do wspierania organów nadzoru administracyjnego w zakresie pieczy nad sumiennym pełnieniem służby przez komorników oraz

²⁶ Na mocy uchwały nr 1066/IV Krajowej Rady Komorniczej z dnia 5 II 2013 r.

²⁷ § 4 Statutu Ośrodka Naukowo-Szkoleniowego przy Krajowej Radzie Komorniczej, stanowiącego załącznik do uchwały Krajowej Rady Komorniczej nr 1066/IV z dnia 5 II 2013 r.

należytych wykonywaniem obowiązków przez asesorów i aplikantów. Szczegółowa analiza przepisów regulujących problematykę nadzoru administracyjnego, której poświęcono w literaturze dość dużo uwagi, wykracza poza ramy tego opracowania. Warto jednak wskazać, z jakimi organami samorząd jest zobligowany podejmować takie współdziałanie oraz określić podstawy prawne, które będą stanowiły grunt dla podejmowania działań w tym zakresie przez organy reprezentujące korporację komorników sądowych. Wśród organów sprawujących nadzór administracyjny ustawodawca w art. 167 ust. 1 Kom.Sąd.U. wymienia Ministra Sprawiedliwości, prezesów właściwych sądów apelacyjnych, prezesów właściwych sądów okręgowych; a także prezesów właściwych sądów rejonowych. Wsparcie ze strony organów samorządowych znajduje natomiast podstawy prawne przede wszystkim w regulacji zawartej w art. 167 ust. 3²⁸ Kom.Sąd.U., choć nie można wykluczyć również innego wsparcia organów samorządowych w zakresie realizacji przez organy wykonujące nadzór administracyjny kompetencji uregulowanych w dalszych przepisach ustawy o komornikach sądowych.

9. Inne zadania samorządu komorniczego

Jak już wspomniano na wstępie rozważań, ustawowy katalog zadań, do których realizacji zobligowany został samorząd komorniczy, nie jest katalogiem zamkniętym, który w sposób wyczerpujący normowałby objętą niniejszym opracowaniem materię. Analiza przepisów ustawy prowadzi do wniosku, że rola samorządu komorniczego, jaką wyznacza mu ustawodawca, jest zdecydowanie szersza, co wpisuje się bezpośrednio w realizację konstytucyjnych funkcji wyznaczonych art. 17 ust. 1 samorządom zawodowym.

Poza zadaniami wylicznymi w art. 195 ust. 2 Kom.Sąd.U. bez wątplenia należy podkreślić udział organów samorządu komorniczego w procesie reglamentowania wykonywania zawodu komornika sądowego. Z regulacji ustawowej wynika bowiem, że organy samorządowe włączają się zarówno w procedurę powoływania na stanowisko komornika sądowego, odwoływania z tego stanowiska, zawieszania komornika w czynnościach zawodowych, jak i stwierdzania wygaśnięcia

²⁸ Zgodnie z art. 167 ust. 3 Kom.Sąd.U. organy nadzoru administracyjnego mogą żądać od organów samorządu komorniczego informacji na temat członków samorządu komorniczego w zakresie niezbędnym do realizowania ustawowych zadań.

powołania na stanowisko komornika sądowego. Udział tych organów, jak wynika z przepisów ustawy, jest różny. Ustawodawca niekiedy wyznacza im rolę organów współdziałających z Ministrem Sprawiedliwości w zakresie wydania rozstrzygnięcia, tak np. w przypadku powoływania czy odwoływania komornika sądowego z zajmowanego stanowiska, a niekiedy rolę adresatów wydawanych rozstrzygnięć, tak np. w przypadku stwierdzenia wygaśnięcia powołania na stanowisko komornika sądowego. Warto jednak podkreślić, że zawód komornika sądowego jest jednym z nielicznych, w przypadku których organy samorządowe nie uzyskały uprawnień decyzyjnych w zakresie dysponowania prawem wykonywania zawodu, co w kontekście funkcji wyznaczonych regulacją konstytucyjną wydaje się rozwiązaniem wątpliwym.

Bezpośredni związek z funkcją reglamentacyjną mają zadania samorządu komorniczego obejmujące sprawowanie nadzoru wewnętrznego tego samorządu nad komornikami sądowymi, którego podstawy prawne unormowano przede wszystkim w art. 188 Kom.Sąd.U. Podstawowym organem powołanym do sprawowania nadzoru samorządowego jest Krajowa Rada Komornicza (KRK), a w ograniczonym ustawowo zakresie również rady właściwych izb komorniczych²⁹. KRK podejmuje działania nadzorcze przez jej Prezesa, a także komorników wizytatorów. Zgodnie z przepisami ustawy nadzór samorządowy polega na ocenie szybkości, sprawności i rzetelności postępowania przez badanie, czy w konkretnych sprawach nie zachodzi nieuzasadniona przewlekłość w podejmowaniu czynności; kontrolowaniu prawidłowości prowadzenia biurowości i rachunkowości kancelarii, zwłaszcza w zakresie ustalenia, czy nie wystąpiły niedobory finansowe; badaniu kultury pracy, w tym przestrzegania wyznaczonych terminów czynności i przyjmowania interesantów oraz utrzymywania kancelarii na poziomie odpowiednim do godności urzędu i posiadanych środków; badaniu dopuszczalności przyjmowania przez komornika spraw z wyboru wierzyciela; badaniu prawidłowości powierzania czynności asesorum; badaniu przestrzegania zasad etyki zawodowej przez członków samorządu komorniczego; a także badaniu przestrzegania przez członków samorządu komorniczego obowiązujących uchwał organów samorządu. Ustawodawca szczegółowo określa również formy sprawowania nadzoru wewnątrzsamorządowego, do których zalicza: wizytację, obejmującą pełną działalność kancelarii; lustrację, obejmującą wybrane zagadnienia z działalności kancelarii;

²⁹ Art. 188 ust. 5 Kom.Sąd.U.

żądanie przedstawienia akt sprawy wraz z wyjaśnieniami; a także żądanie przedstawienia urzędzeń ewidencyjnych lub dokumentacji księgowej wraz z wyjaśnieniami.

Niezwykle istotną aktywnością samorządu komorniczego jest uczestnictwo w sprawowaniu sądownictwa dyscyplinarnego wobec członków samorządu komorniczego. Również w tym zakresie, podobnie jak w przypadku orzekania o uprawnieniach do wykonywania zawodu, rola samorządu komorniczego w porównaniu do innych samorządów zawodowych została istotnie ograniczona. Zgodnie z przepisami ustawy o komornikach sądowych organem rozpoznającym sprawy dyscyplinarne w pierwszej instancji jest komisja dyscyplinarna powoływana przez Krajową Radę Komorniczą i złożona z członków posiadających status komornika sądowego³⁰. Zgodnie jednak z art. 252 Kom.Sąd.U. odwołania od orzeczeń tej komisji wnoszą się do sądu apelacyjnego, czyli organu pozasamorządowego. Rolą samorządu komorniczego w postępowaniu dyscyplinarnym jest nie tylko kreowanie organu orzekającego w pierwszej instancji, lecz również realizacja szeregu innych kompetencji, jak np. przedstawianie przez Krajową Radę Komorniczą ministrowi Sprawiedliwości kandydatów na rzecznika dyscyplinarnego (art. 236 ust. 1 Kom.Sąd.U.), wnioskowanie o wszczęcie dochodzenia dyscyplinarnego (art. 240 ust. 1 Kom.Sąd.U.), wnoszenie środków prawnych na rozstrzygnięcia wydawane w postępowaniu dyscyplinarnym (art. 244 ust. 2, art. 252 ust. 1 Kom.Sąd.U.), a także kompetencje związane z wykonaniem kar dyscyplinarnych.

Poza przedstawionymi powyżej podstawowymi zadaniami samorządowymi, które nie znalazły bezpośredniego odzwierciedlenia w art. 195 ust. 2 Kom.Sąd.U., ustawodawca w poszczególnych przepisach kształtuje kompetencje organów samorządowych do podejmowania innych czynności, np. w zakresie ustalania składek na potrzeby samorządu komorniczego (art. 38 Kom.Sąd.U.). Z reguły kompetencje te wpisują się w realizację wymienionych wcześniej zadań, choć ich klasyfikowanie może budzić pewne wątpliwości.

Podsumowanie

Podsumowując rozważania na temat funkcji i zadań wykonywanych przez samorząd komorniczy, warto odnieść się jeszcze raz do przepisów ustawy o komornikach sądowych z 2018 r. Jest to pierwsza regulacja

³⁰ Art. 230 i art. 231 Kom.Sąd.U.

wymieniająca zadania spoczywające na tym samorządzie, co należy uznać za krok zmierzający w dobrym kierunku. Sam katalog zadań uregulowany w art. 195 Kom.Sąd.U. budzi jednak wątpliwości zarówno co do zakresu przedmiotowego eksponowanych zadań, jak również kolejności ich wyliczenia. Nadanie przez ustawodawcę katalogowi zadań charakteru przykładowego zmusza przy podejmowaniu próby ustalenia zakresu działania samorządu do analizy poszczególnych regulacji kształtujących kompetencje organów samorządowych. Niewątpliwie natomiast regulacja zawarta w analizowanym przepisie poza walorami pozwalającymi na określenie roli samorządu komorniczego może stanowić dla organów tego samorządu podstawę prawną do podejmowania działań niewładczych o charakterze społeczno-organizatorskim. W tym zakresie z pewnością analizowany przepis wypełnia lukę poprzedniej ustawy.

Mankamentem regulacji ustawowej dotyczącej samorządu komorniczego jest znaczne ograniczenie jego zadań w zakresie reglamentacji działalności zawodowej oraz sądownictwa dyscyplinarnego. Zadania te, jak akcentuje się w doktrynie oraz orzecznictwie³¹, należą do kwestii fundamentalnych, świadczących o sile danego samorządu. Ograniczając działalność samorządu w tym zakresie, ustawodawca godzi w istotę samorządności. Takim działaniem daje nadto wyraz możliwości tworzenia samorządów zawodowych z pominięciem teoretycznych koncepcji tej instytucji, co uznać należy za rażąco wadliwą praktykę. *De lege ferenda*

³¹ Zob. J. Smarż, op. cit., s. 175, 188. Autorka wskazuje, że reglamentacja wykonywania określonego zawodu oraz prowadzenie sądownictwa dyscyplinarnego są fundamentalnymi zadaniami o charakterze publicznoprawnym, które nierozłącznie związane są z jego misją. Zob. też S. Fundowicz, *Decentralizacja władzy publicznej w Polsce*, Lublin 2005, s. 176. Autor zauważa, że „[...] do podstawowych zadań samorządu zawodowego należy reglamentacja wykonywania określonego zawodu. Chodzi więc tutaj głównie o przyznawanie uprawnień do wykonywania zawodu, kontrolę i nadzór wykonywania zawodu przez członków korporacji, a także sprawowanie sądownictwa dyscyplinarnego, a więc egzekwowanie odpowiedzialności zawodowej”. Zob. również wyrok TK z 8 XII 1998 r., sygn. akt K 47/91, Dz.U. Nr 158, poz. 1043. W orzeczeniu tym Trybunał Konstytucyjny podniósł, że realizacja normy zawartej w art. 17 ust. 1 Konstytucji RP następuje przez „określenie w przepisach prawa odpowiedzialności dyscyplinarnej, która tworzy funkcję ochronną i w ten sposób zapewnia członkom korporacji niezbędną swobodę i niezależność przy wykonywaniu zawodu”. Warto także zwrócić uwagę na wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 16 II 1994 r., sygn. akt II SA 1297/93, LEX nr 9359, w którym zauważa się, że „[...] nie powinna być akceptowana w państwie taka interpretacja obowiązujących przepisów, która dopuszcza nałożenie na organizację samorządu zawodowego obowiązków w zakresie zapewnienia przez jego członków poszanowania prawa i rzetelności wykonywanych zadań, a jednocześnie pozbawia go realnego wpływu na to, kto będzie jego członkiem”.

należałoby zatem postulować wzmocnienie roli samorządu zawodowego komorników sądowych w tym zakresie. Regulacje ustawowe dotyczące tak zasadniczych kwestii powinny być jak najbliższe idei samorządu, a nie z nią sprzeczne.

FUNCTIONS AND TASKS OF THE PROFESSIONAL SELF-GOVERNMENT OF JUDICIAL OFFICERS

Summary

The professional self-government, as a component of the decentralised public authority, is an institution which derives its legitimacy from the supreme legal act, the Constitution of Poland. Its basic framework is set out in Article 17(1) of the Constitution, according to which: "By means of a statute, self-governments may be created within a profession in which the public repose confidence, and such self-governments shall concern themselves with the proper practice of such professions in accordance with, and for the purpose of protecting, the public interest". The *ratio legis* of this regulation is the possibility of statutory entrustment of certain professional corporations with the performance of public tasks in authoritative forms appropriate for public administration. This study presents of the functions and tasks that the legislator has provided for the professional self-government of judicial officers. Currently, the provision regulating the tasks performed by the judicial officers' self-government is Article 195 of the Act of 22 March 2018 on judicial officers, according to which the tasks of the judicial officers' self-government include in particular: 1) supporting the administrative supervisory bodies in supervising the conscientious performance of service by judicial officers and the proper performance of duties by assessors and trainees, 2) participating in ensuring the conditions for the performance of the statutory tasks of judicial officers, 3) representing judicial officers and assessors, 4) the professional development of judicial officers and assessors, and participation in the training of trainees, 5) establishing and promoting the principles of professional ethics and ensuring their observance, 6) conducting research into the functioning of judicial enforcement. The authors analyse the normative material regulating the issue in question. Looking through the prism of theoretical concepts of professional self-government, they also assess the legitimacy of the solutions adopted by the legislator. Consequently, they make *de lege lata* remarks and *de lege ferenda* postulates.

Keywords: professional self-government – self-government of judicial officers – public tasks

LITERATURA

- Antkowiak P., *Samorząd zawodowy w Polsce*, Warszawa–Poznań 2012.
- Banach T., *Art. 195*, w: *Ustawa o komornikach sądowych. Komentarz*, pod red. G. Sikorskiego, Sopot 2019.
- Fundowicz S., *Decentralizacja władzy publicznej w Polsce*, Lublin 2005.
- Rabska T., *Podstawowe pojęcia organizacji administracji*, w: *System prawa administracyjnego*, t. 1, pod red. J. Starościaka, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1977.
- Rączka P., *Funkcje i zadania samorządu komorników sądowych*, w: *Analiza i ocena ustawy o komornikach sądowych i egzekucji*, pod red. K. Lubińskiego, Sopot 2000.
- Rączka P., *Opinia dotycząca projektu resortowego ustawy o komornikach sądowych w zakresie regulacji dotyczących ustroju i kompetencji samorządu zawodowego komorników sądowych*, w: *Opinia na temat projektu ustawy o komornikach sądowych (projekt z dnia 22 listopada 2016 r. – UD 146)*, Warszawa 2016.
- Rączkowski M., *Art. 195*, w: *Ustawa o komornikach sądowych. Ustawa o kosztach komorniczych. Komentarz*, pod red. M. Sibirowicza, M. Świtkowskiego, LEX.
- Smarż J., *Samorząd zawodowy inżynierów budownictwa jako samorząd zawodu zaufania publicznego*, Lublin 2013.
- Szydło M., *Art. 17*, w: *Konstytucja RP. Tom I. Komentarz do art. 1–86*, pod red. M. Safijana, L. Boska, Warszawa 2016, Legalis.
- Tabernačka M., *Zakres wykonywania zadań publicznych przez organy samorządów zawodowych*, Wrocław 2007.
- Wojtczak K., *Administracyjnoprawna reglamentacja wolnych zawodów*, w: *Rola materialnego prawa administracyjnego a ochrona praw jednostki*, pod red. Z. Leońskiego, Poznań 1998.
- Wojtczak K., *Co to jest wolny zawód?*, „Zeszyty Naukowe WSZiB w Poznaniu” 1997, nr 2.
- Wojtczak K., *Pojęcie wolnego zawodu w świetle prawa*, „Studia Prawnicze” 1997, z. 3–4.
- Wojtczak K., *Publicznoprawna reglamentacja wykonywania wolnych zawodów*, w: *Węzłowe problemy materialnego prawa administracyjnego*, pod red. Z. Leońskiego, Poznań 1998.
- Wojtczak K., *Reglamentacja form wykonywania zawodów zaufania publicznego w rozwiązaniach prawa polskiego i państw Unii Europejskiej*, w: *Zawody zaufania publicznego a interes publiczny – korporacyjna reglamentacja versus wolność wykonywania zawodu. Materiały z konferencji zorganizowanej przez Komisję Polityki Społecznej i Zdrowia Senatu RP przy współudziale Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej pod patronatem Marszałka Senatu RP Longina Pastusiaka, 8 kwietnia 2002 r.*, Warszawa 2002.
- Wojtczak K., *Wykonywanie wolnego zawodu a praca najemna*, „Zeszyty Naukowe WSZiB w Poznaniu” 1999, nr 1(6).
- Wojtczak K., *Wykonywanie zawodu a prowadzenie działalności gospodarczej*, „Zeszyty Naukowe WSZiB w Poznaniu” 1998, nr 1(3).
- Wojtczak K., *Zawód i jego prawna reglamentacja. Studium z zakresu prawa administracyjnego*, Poznań 1999.

